

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาขอเสนอสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้คือ

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. วิธีดำเนินการศึกษา
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา แบ่งออกได้ตามลำดับดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนจาก 38 ชุมชน ๆ ละ 10 คน ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 380 คน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 38 ชุมชน
3. ขอบเขตด้านตัวแปร แยกได้ดังนี้
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่ง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า

คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จบระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มีอาชีพ ค้าขายหรือรับจ้าง มีตำแหน่ง กรรมการ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.22 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดสามอันดับแรก คือ ข้อ 1 ท่านได้เข้าร่วมกับเทศบาล ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน ข้อ 2 ท่านได้เข้าร่วมค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอต่อเทศบาล และ ข้อ 4 เมื่อมีการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในที่ประชุม

2.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.07 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดสามอันดับแรกคือ ข้อ 4 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือ โครงการต่าง ๆ ของชุมชนกับการวิจัยและการอ้างอิง ข้อ 5 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ของชุมชนและข้อ 6 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.90 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดสามอันดับแรกคือ ข้อ 5 ท่านเป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชนส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการในชุมชน ข้อ 6 ท่านเป็นผู้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสงเคราะห์ประชาชนในชุมชนและ ข้อ 1 ท่านเป็นผู้ประสานกับเทศบาลจัดหาวัสดุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการ ประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน

2.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.76 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดสามอันดับแรกคือ ข้อ 6 ท่านได้มีส่วนร่วมในจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น โครงการพัฒนาเทศบาลที่สำคัญ ข้อ 5 ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง และข้อ 2 ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาลในการพัฒนาชุมชน

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยเรียงลำดับความถี่สูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ดังนี้

3.1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.1.1 เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำแผน มีความถี่ 12 คน

3.1.2 ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ มีความถี่ 11 คน

3.2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.2.1 ควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง มีความถี่ 10 คน

3.2.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลดำเนินการ มีความถี่ 9 คน

3.3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3.3.1 เทศบาลควรจัดหาวัสดุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน มีความถี่ 8 คน

3.3.2 เทศบาลควรส่งเสริมอาชีพและการศึกษาให้กับชุมชน มีความถี่ 7 คน

3.4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.4.1 เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ตรวจสอบ โครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ที่ให้แก่ชุมชน มีความถี่ 5 คน

3.4.2 ควรมีการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาทุก 3 เดือน มีความถี่ 5 คน

อภิปรายผล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า

คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่เป็นเพศชาย มีส่วนร่วมแตกต่างกับเพศหญิง ซึ่งเป็นไป

ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า 1) คณะกรรมการชุมชนที่เป็นเพศชาย มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกับเพศหญิง เช่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการที่เป็นเพศชาย มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอแนะต่อเทศบาลแตกต่างกับเพศหญิง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการที่เป็นเพศชาย มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือ โครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับเพศหญิง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า คณะกรรมการที่เป็นเพศชาย มีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้านแตกต่างกับเพศหญิง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการที่เป็นเพศชาย มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับเพศหญิง 2) โดยธรรมชาติของเพศชาย เป็นเพศที่เป็นผู้นำ ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนที่เป็นเพศชาย จึงมีภาวะผู้นำแตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่เป็นเพศหญิง 3) ในการประชุมร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ นั้น คณะกรรมการชุมชนที่เป็นเพศชาย มักจะสนใจและซักถามปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้นำมาสู่ชุมชนแตกต่างกับเพศหญิงทุกครั้ง เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ งามตา สุขประเสริฐ (2543 : 68) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมแตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 31 – 44 ปี และคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 18 – 30 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า 1) คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แตกต่างกับกลุ่มอื่น เช่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอแนะต่อเทศบาลแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือ โครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในจัดหาวัสดุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการ

ประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้านแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น 2) โดยธรรมชาติแล้ว อายุเป็นตัวกำหนดคุณภาพและความรับผิดชอบตามวัย โดยคณะกรรมการที่มีอายุมาก ย่อมมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกับคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้นคณะกรรมการที่มีอายุมากกว่า จึงมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกับคณะกรรมการที่มีอายุน้อยกว่า เพราะต้องการให้เทศบาล ได้นำโครงการ ต่าง ๆ มาพัฒนาให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลดีขึ้น 3) ในการประชุมร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป มักจะสนใจและซักถามปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนจาก โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้นำมาสู่ชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่นทุกครั้ง เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543 : 82) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมแตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษา ม. ปลาย หรือ ปวช. หรือเทียบเท่า คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา และคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษา ม. ต้น หรือเทียบเท่า ซึ่งเป็น ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลเป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า 1) คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แตกต่างกับกลุ่มอื่น เช่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษานุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอแนะต่อเทศบาลแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษา นุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษานุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมในจัดหาวัตถุประสงค์ของ เช่น

เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน แตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น 2) อาจเป็นตามทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ ที่กล่าวว่า มนุษย์มีลำดับความต้องการแตกต่างกัน เช่น ความต้องการในปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความต้องการทางการศึกษาอบรม ก็อาจจะแตกต่างกัน เช่น คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อได้มาปฏิบัติงานร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ และเทศบาลได้มีการจัดอบรม พัฒนาให้ความรู้แก่คณะกรรมการชุมชนแล้ว บางคนที่มีระดับการศึกษาต่ำ ก็บอกว่า พอแล้ว แต่บางคนบอกว่า ไม่เพียงพอ เทศบาลต้องจัดศึกษาอบรมเพิ่มขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เป็นต้น 3) ในการประชุมร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ คณะกรรมการชุมชนที่มี ระดับการศึกษาอนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่าขึ้นไป มักจะสนใจ และซักถามปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้นำมาสู่ชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่นทุกครั้ง เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขนิษฐา ศรีนนท์ (2544 : 78 - 79) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมแตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพค้าขายหรือรับจ้าง คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพ เกษตรกร และคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า

1) คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แตกต่างกับกลุ่มอื่น เช่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอแนะต่อเทศบาลแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า

คณะกรรมการที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในจัดหาวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้านแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น 2) โดยสถานะทางสังคม อาชีพเป็นตัวกำหนดความคาดหวังในสังคม โดยคณะกรรมการที่มีอาชีพอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีบทบาทในสังคมสูง ย่อมเป็นที่คาดหวังในสังคม ดังนั้นคณะกรรมการที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จึงมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น เพราะต้องการให้เทศบาล ได้นำโครงการต่าง ๆ มาพัฒนาให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลดีขึ้น 3) ในการประชุมร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มักจะสนใจและซักถามปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนจาก โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้นำมาสู่ชุมชนมากกว่ากลุ่มอื่นทุกครั้ง เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : 72 - 73) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มีส่วนร่วมแตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่ง รองประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่ง เลขานุการชุมชน และคณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่ง คณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า 1) คณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แตกต่างกับกลุ่มอื่น เช่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอแนะต่อเทศบาลแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า คณะกรรมการที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มีส่วนร่วมในจัดหาวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค

บริโศก เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้านแตกต่างกับกลุ่มอื่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการต่าง ๆ ของชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น 2) โดยสถานะทางสังคม ตำแหน่งเป็นตัวกำหนดความคาดหวังในสังคม โดยคณะกรรมการที่มีตำแหน่งประธานชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่ต้องใช้ความมีอาวุโส มีความรู้ ความสามารถพอสมควร และย่อมเป็นที่คาดหวังของชุมชน ดังนั้นคณะกรรมการที่มีตำแหน่งประธานชุมชน จึงมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกับกลุ่มอื่น เพราะต้องการให้เทศบาล ได้นำโครงการต่าง ๆ มาพัฒนาให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลดีขึ้น 3) ในการประชุมร่วมกับเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์ คณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่งประธานชุมชน มักจะสนใจและซักถามปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้นำมาสู่ชุมชน แตกต่างกับกลุ่มอื่นทุกครั้ง เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้คณะกรรมการชุมชนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภารัตน์ เจริญรัตน์ (2545: 79 - 80) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนคร เชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

ในการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาล ดังนี้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น คณะกรรมการชุมชน ต้องพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ได้รับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก หรือมากที่สุดในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะ ได้รับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.2 ผลจากการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรสนับสนุนข้อ 1 ท่านได้เข้าร่วมกับเทศบาลทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพื่อเป็นการรักษามาตรฐานให้อยู่ในระดับดีเช่นเดิม และควรปรับปรุง ข้อ 6 ท่านได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรสนับสนุนข้อ 4 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชนกับการวิจัยและการอ้างอิง เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพื่อเป็นการรักษามาตรฐานให้อยู่ในระดับดีเช่นเดิม และควรปรับปรุงข้อ 8 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของชุมชน เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรสนับสนุนข้อ 5 ท่านเป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชนส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในชุมชน เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพื่อเป็นการรักษามาตรฐานให้อยู่ในระดับดีเช่นเดิม และควรปรับปรุงข้อ 3 ท่านเป็นผู้ประสานกับเทศบาลจ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาล เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ควรสนับสนุนข้อ 6 ท่านได้มีส่วนร่วมในจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น โครงการพัฒนาเทศบาลที่สำคัญ เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด และเพื่อเป็นการรักษามาตรฐานให้อยู่ในระดับดีเช่นเดิม และควรปรับปรุงข้อ 3 ท่านเป็นคณะกรรมการประเมินผล แผนงานหรือ โครงการพัฒนาชุมชนของเทศบาล เนื่องจากได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์